

Elina Kivimäki

FANZINE:
Sherlock Holmes-faniyhteisön kokoelmateos

Viestinnän koulutusohjelma
2015

FANZINE: SHERLOCK HOLMES – FANIYHTEISÖN KOKOELMATEOS

Kivimäki, Elina
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
Toukokuu, 2015
Ohjaaja: Merimaa, Henry
Sivumäärä: 28
Liitteitä: 1

Asiasanat: Sherlock Holmes, fanikulttuuri, fandom, fanzine, zine, fanitaide, fanifiktio, taitto, omakustanne

Opinnäytetyön aiheena oli suomalaisen Sherlock Holmes-fanien yhteinen omakustannekokoelmalehti, eli zine. Opinnäytetyössä käytetään ja sovelletaan opittuja taitoja zinen materiaalin keräämisessä sosiaalisen median kautta, sekä itse fanilehden ulkoasun suunnittelun ja taiton kautta. Tärkeänä osana työtä oli yhteys muihin faneihin, heidän kanssaan tehdyt tapaamiset, sekä heiltä saadut mielipiteet ja kommentit työstä.

Taustamateriaaliksi zinen tekoon tutkittiin fanzinen historiaa, fandomeita ylipäättään sekä tutustuttiin tarkemmin kyseessä olevaan fandomiin, eli Sherlock Holmesiin. Inspiraatiota haettiin muista vastaavista omakustanteista ja materiaalina käytettiin myös fanitutkimuksesta tehtyä kirjallisuutta. Tutkimuksessa keskityttiin myös tekijänoikeuskysymyksiin, sillä työn taustalla oli mahdollisuus tulevaisuudessa myydä kokoelmaa faneille suunnatuissa tapahtumissa.

Zinen taittamisessa keskityttiin siihen, millainen olisi hyvä ulkoasu viktoriaanisesta hahmosta kertovassa kokoelmassa. Pohdittiin myös sitä sopiiko vapaamielisempi ilmaisu tähän fanilehteen, vai noudatetaanko sittenkin tuttuja kaavoja?

FANZINE: COLLECTION OF SHERLOCK HOLMES FAN CREATIONS

Kivimäki Elina

Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Media and Communications

May, 2015

Supervisor: Merimaa, Henry

Number of pages: 28

Appendices: 1

Keywords: Sherlock Holmes, fandom, fanzine, fan culture, fan art, fanfiction, self-publishing, editing, layout

The subject of the thesis was a Finnish Sherlock Holmes – fanzine: a self-publication consisting of a collection of fan works, for example articles, fiction and art. The aim was to apply learned skills in collecting the material for the zine online using social media, and also planning and editing the final appearance and layout of the zine. An important part of the work was the connection to other fans, meetings with them, and the opinions and comments got from them.

As research material for the zine, information about the history of fanzines and fandoms was collected. The Sherlock Holmes fandom was also researched, to gain deeper understanding of the subject. Inspiration was sought from other zines concerning Sherlock Holmes and from a variety of fandom studies. Another area concentrated on was subject of copyright, as one of the possible future goals is to sell the zine in fan conventions.

When editing the zine, it was pondered what would be a good look for a zine which focuses on a Victorian fictional character. Would the more loose and modern style which has been used in other zines be suitable, or should it keep to more established and formal design?

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 FANITEOKSET JA HOLMES- FANDOM	5
2.1 Mitä ovat fanitaide ja fiktio?.....	5
2.2 Mikä on fandom?	7
2.3 Sherlock Holmes-fandom	8
3 MIKÄ ON FANZINE?.....	9
3.1 Fanzinejen historiaa	9
3.2 Julkaisut vs. omakustanteet.....	10
3.3 Fanzinet ja tekijänoikeudet	11
3.4 Faniteosten vastaanottaminen tekijöiden keskuudessa	12
3.5 Faniteosten myyminen	13
4 HOLMESZINE-PROJEKTIN KULKU	14
4.1 Idean synty	14
4.2 Materiaalin kerääminen	16
4.3 Muiden osallistujien kommentteja.....	17
5 ZINEN GRAAFINEN SUUNNITTELU	18
5.1 Zinen yleisilme	18
5.2 Taitossa huomioon otettavia asioita.....	18
5.3 Typografiset valinnat	20
5.4 Kannen suunnittelu	22
6 YHTEENVETO	24
LÄHTEET.....	26
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on Sherlock Holmes-aiheisen fanijulkaisun eli omakustanteisen fanzinen kokoaminen sekä taittaminen. Julkaisu sisältää useiden, pääasiassa suomalaisten, fanien tekemää fanitaidetta, fanifiktiota sekä akateemisia asia-artikkeleita koskien Sherlock Holmesia ja hänen seikkailujaan. Toimin projektin vetäjänä, faniryhmän välisenä tiedottajana, materiaalin kerääjänä, sekä taittajana. Kaikki projektiin osallistuvat fanit ovat tutustuneet toisiinsa enemmän tai vähemmän minun kauttani, erilaisissa Sherlock Holmes-aiheisissa foorumeissa sosiaalisessa mediassa, sekä fanitapaamisissa Suomessa ja Englannissa. Projektin tarkoituksena on kasvattaa fanikunnan yhteenkuuluvuutta, sekä koota katsanto tämän hetken suomalaisesta ja suomalaisuuteen liittyvästä Sherlock Holmes-fanikunnasta. Huomioonotettavaa on, että kaikki zineen osallistuneet fanit ovat alkuperäisten Sir Arthur Conan Doylen tarinoiden faneja, eivätkä pelkästään Benedict Cumberbatchin tähdittämän ja BBC:n tuottaman Uusi Sherlock – sarjan faneja. Tunnustettava on, että tämän sarjan ansiosta kyseinen mestarietsivä on kuitenkin jälleen suosituampi kuin koskaan. Tutkin myös sekä yleisellä tasolla, että Sherlock Holmes-fandomiin liittyen fandomien ja fanzinejen historiaa, taustoittaakseni työtäni zinen parissa sekä inspiraation lähteenä. Fanteoksiin liittyvät läheisesti myös tekijänoikeudet, joita tutkin myös varmistuakseni teokseni ja sen mahdollisen myymisen laillisuudesta.

2 FANITEOKSET JA HOLMES- FANDOM

2.1 Mitä ovat fanitaide ja -fiktio?

Tero Laukkanen (2003, 19) kertoo pro gradu-tutkielmassaan ”Hei, me faniudutaan” siitä, miten fanitutkija Henry Jenkins jaottelee fanit tiettyihin kategorioihin. Erotuksena faneihin, jotka seuraavat urheilutähtiä ja julkisuuden henkilöitä, on olemassa joukko, joita hän kutsuu ”mediafaneiksi”.

Mediafaneille – erotuksena esim. poptähtien tai urheiluseurojen faneista – on yhteistä kiinnostus fiktiivisiin teksteihin, kuten televisiosarjoihin, animaatioihin, elokuvaan tai sarjakuvain. (Laukkanen 2003, 19)

Jotkut fanit pitävät vain faniyhteisön seuraamisesta, mutta toiset fanit ovat hyvin luovia, ja haluavat purkaa luovuutensa kiinnostuksen kohteensa mukaisesti. Juuri mediafaneilla fanikulttuuri on erityisen yhteisöllistä ja sillä on erityispiirteitä, joista fanitaiteen ja -fiktio tekeminen on yksi osa.

Kaarina Nikunen (2005, 47) perustaa fanikäsitteensä väitöskirjassaan ”Faniuden Aika” fanitutkija Matthew Hillsin (2002, 75) määrittämiin, joihin kuuluvat seuraavat piirteet:

1. Affektiivisuus - eli mielenliikutus ja kiihtymys joka luo emotionaalisen kokemuksen fanin ja fanitettavan tuotteen välille. Usein fanit suhtautuvat asioihin hyvin kiihkeästi ja tunteikkaasti.
2. Toiminta - eli faniaktiviteetit, kuten vaikka figuurien ja julisteiden kerääminen.
3. Fanien välinen yhteisö ja sosiaalisuus, jonka avulla fani voi jakaa faniuden kokemuksensa muiden kanssa. Tämä yhteisö myös suojelee fania muiden väheksynnältä ja luo hyväksymisen tunnetta.
4. Fani-identiteetti, eli se, että henkilö itse määrittelee itsensä faniksi, kertoi hän siitä muille tai ei.
5. Populaarikulttuuriin kytkeytyminen, joka myös erottaa joukon korkeakulttuurin hillitystä seuraajakunnasta. Korkeakulttuurin seuraajia ei usein määritellä faneiksi, vaikka näillä kahdella joukolla onkin paljon samankaltaisia piirteitä, kuten esimerkiksi julkaisuja ja yhdistyksiä.

Näiden innokkaiden fanien keskuudessa luovuus halutaan valjastaa mielekkääseen toimintaan. Fanien toimesta tutut hahmot sijoitetaan johonkin uuteen tilanteeseen, joka tuottaa erilaisia tunnetiloja huvittuneisuudesta surun tunteisiin.

Fanien tekemiä luovuuden tuotteita voivat olla esimerkiksi fanittamisen kohteeseen perustuvat kirjoitetut tarinat eli fanifiktio, niihin liittyvät runot, editoidut musiikkia sisältävät videot, käsityöt, korut, vaatteet, sävellykset ynnä muut, sekä taide jota kut-

sutaan fanitaiteeksi. (Lundström 2012, 26) Tekemääni fanikokoelmaan on koottu fanitaidetta, fiktiota sekä yksi artikkeli.

2.2 Mikä on fandom?

Tietyn asian fanikuntaa ja siihen liittyvää yhteisöä on jo 1920-luvun scifi-piireissä Amerikassa kutsuttu nimellä ”fandom”, jonka yleisesti sanotaan tulevan englannin kielen sanoista ”fan” (fani, ihailija) ja ”kingdom” (kuningaskunta). (Laukkanen 2003, 20)

Nykymuotoinen fanikulttuuri ja fandomit saivat alkunsa suurin piirtein 1960 – ja 1970-lukujen vaiheilla Amerikassa, jolloin fanit ryhtyivät järjestämään omia tapaamisiaan ja julkaisemaan omia fanikokoelmiaan. Erityisesti tähän vaikuttivat scifi-ilmiöiden, kuten televisiosarja Star Trekin ja elokuvasarja Star Warsin ilmestyminen. (Laukkanen 2003, 19)

Yksi fandomeihin vahvasti liittyvä aihe on shippaus tai paritus (engl. shipping, sanasta relationship), jolla tarkoitetaan tiettyjen mielikuvitusahmojen välille kuviteltua romanssia ja/tai seksuaalista suhdetta. Meniina Lundström (2012, 7) määrittelee termin pro gradu - tutkielmassaan ”Shipperit salattujen tunteiden tulkkina” näin: *[Kahden hahmon välisestä mahdollisesta suhteesta] kiinnostuneen ryhmän jäseniä kutsutaan nimellä relationshipperit, lyhyemmin shipperit. He ovat faneja, jotka ovat kiinnostuneita esimerkiksi televisiosarjojen fiktiivisten henkilöiden välisistä suhteista ja niiden kehityksestä. Usein nämä suhteet eivät ole ilmiselviä tai niitä ei ole alkuperäisessä mediatekstissä edes olemassa*

Oman joukkonsa muodostavat myös ne fanit, jotka parittavat sarjan tai kirjan samaa sukupuolta olevia henkilöitä, joiden välillä on useimmiten vahva tunneside. Homoseksuaalista shippausta kutsutaan nimellä ”slash”, joka tulee englanninkielisestä nimestä kauttaviivalle. Tällä viivalla kerrotaan fanifiktio kuvauksessa siinä esiintyvä paritus, esimerkiksi Holmes/Watson. (Lundström 2012, 29) Faneilla on usein tapana myös merkitä teoksiinsa ikäsuosituksia ja varoituksia, sen mukaan kuin he katsovat

parhaaksi. Täten vastuu epätoivottuun materiaaliin törmäämisestä jätetään lukijalle tai katselijalle. (Fanfictionin www-sivut, 2015)

2.3 Sherlock Holmes-fandom

Eksenttrinen Sherlock Holmes on skotlantilaisen Sir Arthur Conan Doylen vuosina 1887-1927 kirjoittamien tarinoiden maailmankuulu konsultoiva salapoliisi ja etsivämestari. Doyle kirjoitti Sherlock Holmes-hahmolleen yhteensä 54 lyhyttä tarinaa, sekä neljä romaania, joista yksi on klassikkomaineeseen noussut Baskervillen koira. (Conan Doyle 1887-1927)

Sherlock Holmes turvautuu työssään deduktiiviseen päättelyyn, eli hän näkee mitä lähimenneisyydessä on tapahtunut johtolankoja tutkimalla, tarkkailemalla ympäristöään ja haastatteleamalla ihmisiä. Tämä saa usein toiset, varsinkin Holmesin huonetoverin, ystävän ja kollegan ex-armeijalääkäri tohtori Watsonin ihmetyksen, hämmennyksen ja ihailun valtaan.

Sherlock Holmes-tarinat olivat jo julkaisuaikanaan huomattavan suosittuja ja uusia tarinoita janoavat fanit halusivat Doylen kirjoittavan jatkuvasti lisää, siinä määrin että hänen omasta mielestään varsinainen uransa historiallisten romaanien kirjoittajana jäi taka-alalle. Doyle päättikin lopulta tappa Holmesin tarinassa ”The Final Problem”, joka aiheutti suuren julkisen tuhtumuksen – ihmiset jopa käyttivät surunauhoja ulos mennessään. Muutamaa vuotta myöhemmin rahaa tarvitseva Doyle herätti kuitenkin Holmesin takaisin henkiin tarinassa ”Empty House”. (Lycett 2007, 203)

Fanit ovat jo Holmes-tarinoiden alkua ajoista lähtien harrastaneet omien Holmes-tarinoidensa kirjoittamista, hahmoon liittyvää spekulatiota, sekä kirjoittaneet omia teorioitaan tarinoiden epäjohdonmukaisuuksista. Organisoitu fanitoiminta juontaa juurensa ja 1930-luvulle, joten Sherlock Holmes-fandomia voidaan kutsua jopa vanhimmaksi olemassa olevaksi fandomiksi. (Redmond 2009, 256)

Sherlock Holmes on yksi maailman käytetyimmistä fiktiivisistä hahmoista, ja hänen suosionsa on aika ajoin noussut uudelleen uusien filmatisointien ansiosta. Näin on tapahtunut myös viime aikoina uusien elokuvien ja televisiosarjojen myötä. Vaikka esimerkiksi BBC:n tuottama Sherlock-sarja on kerännyt ympärilleen erittäin suuren fandomin internetiin, on pelkkiin Doyle'n kirjoihin perustuva Sherlock Holmes-fandom silti melko pienikokoinen. (Fanloren www-sivut, 2015)

Holmesiin liittyvä slash onkin sekä tässä, että Uuden Sherlockin fanien joukossa huomattavan suosittua, ovathan Holmes ja Watson monien mielestä kuin luodut toisilleen. Myös opinnäytetyönäni olevassa fanzinessä tämä aihe esiintyy runsaasti.

3 MIKÄ ON FANZINE?

3.1 Fanzinejen historiaa

Fanzineksi kutsutaan yksin kansiin koottuja fanien tekemiä tarinoita, artikkeleita sekä taideteoksia. Niitä jaetaan ja myydään eteenpäin muille faneille internetissä konventioissa tai postin kautta. Fanzineilla ja niiden kirjepalstoilla on ollut merkittävä osa fanikulttuurin muokkautumisessa. (Lichtenberg 2006)

Suurin osa fanzineistä on tehty 1970-1990-lukujen aikana, jolloin scifi- ja muiden fandomien kanssakäyminen riippui painetusta sanasta, internetin vielä ollessa tuntematon käsite. Zinejä on painettu omakätisesti tai hyvin halvalla, ja perinteisesti sen kuvitus on mustavalkoista ääriivagrafiikkaa, sillä käytössä ollut tekniikka rajoittui vanhoihin vahakopiokoneisiin, sekä erilaisiin sapluunoihin. Zine-fandomien aikaan fanitaide yleensä valjastettiin omakustanteen kansitaiteeksi tai fanifiktion kuvitukseksi. (Fanloren www-sivut, 2015)

Sherlock Holmes- aiheisia zinejä on julkaistu aika ajoin, mutta varsinkin 1980-90-luvuilla tehty Jeremy Brettin tähdittämä Granada-television Adventures of Sherlock Holmes – sarja sai aikaan paljon fanien tekemää zine-materiaalia ja varsinkin slashia (Kuva 1). (Gay Sherlock Holmes – www-sivut, 2015)

Kuva 1. TACS, No Holds Barred #3 –
Holmes/Watson-aiheisen zinen kansikuva, 1993

Internetaikakauden alettua, fandomit siirtyivät zine-maailmasta verkkoon. Tämä tapahtui asteittaisesti, sillä zineja myytiin jonkin aikaa internetiin perustetuilla fanifoorumeillakin. Kuitenkin ajan myötä sekä fanifiktio, fanitaide, että fanien keskeinen kanssakäyminenkin alkoi toimia lähes yksinomaan internetissä. Fanit löytävät nykyään toisensa helposti fanittamisen kohteille perustetuissa foorumeissa, sekä internetin taidefoorumeilla. Varsinaisten paperisten fanzinejen julkaiseminen on käynyt yhä harvinaisemmaksi. (Fanloren www-sivut, 2015)

3.2 Julkaisut vs. omakustanteet

Fanzine eroaa vertailussa niin sanotusti virallisista julkaisuista sen vapauden, jakelun, ulkoasun ja hinnan takia. Zine on ollut perinteisesti käsin tehty. Siinä voi olla tietokoneella, kirjoituskoneella, leikkaa/liimaa - taktiikalla tai piirtämällä tehtyä sisältöä. Itse tehty zine ei välttämättä ole virheetön ja mitään suurempaa sensuuria ei zineissä harrasteta. Levikki on yleensä pieni, fandomin koosta riippuen tietyille fanimäärälle suunnattu ja mahdollinen hinta usein paino- sekä postituskustannusten mukainen. Zineillä ei ole tarkoitus tehdä tuottoa, vaan vapaasti jakaa tietoa ja viihdyket-

tä samanhenkisten kanssa. Zinejä on usein pidetty varsinkin underground-musiikin, seksuaalivähemmistöjen ja muiden alakulttuurien, kuten fandomien, äänenkannattajana. Sellainen materiaali, jota viralliset tahot eivät ole välttämättä olleet kiinnostuneet tai suostuneet painamaan sen marginaalisuuden tähden on perinteisesti löytänyt kotinsa zineistä. (Mullaney 2013)

Sherlock Holmes-fandomissa on pitkät perinteet fanien omien Holmes-tarinoiden kirjoittamiseen. Watson mainitsee kirjoissa monia tapauksia, joista ei sen tarkemmin kerrota, joka on inspiroinut ihmisiä avaamaan näitä tapauksia lähemmin. Monia näitä tarinoita on julkaistu kirjoinkin Holmes-tarinoiden tekijänoikeuksien rauettua. Tätä ennen Holmes seikkaili monissa tarinoissa parodia-versiona hieman muunnelluin nimin, esimerkiksi Herlock Sholmesina. Kirjoina julkaistuja, jonkun muun kuin Sir Arthur Conan Doyle'n kirjoittamia Holmes-tarinoita kutsutaan fanien keskuudessa pastisseiksi. Doyle'n tarinoita taas kutsutaan raamatullisesti kaanoniksi. (Doyle & Crowder 2010, 236)

Holmes-pastissi erotellaan fanifiktiosta sen ammattimaisuuden ja konkreettisena kirjana tehdyn julkaisun perusteella, fanifiktioksi määriteltyjä tarinoita taas löytyy zineistä ja internetistä ja niiden kirjoittajien katsotaan usein olevan harrastelijoita. (Polasek 2012, 49) Joskus raja fanifiktio ja pastissin välillä on häilyvä.

3.3 Fanzinet ja tekijänoikeudet

Koska fanitaide ja -fiktio ovat fanien tuottamaa materiaalia alkuperäisen tekijän hahmoista, paikoista ja juonista, nousee esiin myös kysymys tekijänoikeuksista. Missä määrin faniteokset ovat sallittuja? Mitä saa tehdä ja mitä ei saa tehdä? Saako fanituotoksia myydä, esimerkiksi muille faneille konventioissa ja internetissä? Entä onko fanilla tekijänoikeus tekemäänsä fanitaiteeseen?

Kirjan alkuperäisellä kirjoittajalla, kuvittajalla, elokuvan tuottajilla ynnä muilla teoksen tekijöillä on luonnollisesti teokseensa täydet tekijänoikeudet. Suomen laissa tekijänoikeus määritellään seuraavalla tavalla.

1 § Sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen, olkoonpa se kaunokirjallinen tahi selittävä kirjallinen tai suullinen esitys, sävellystai näyttämöteos, elokuvateos, valokuvateos tai muu kuvataiteen teos, rakennustaitteen, taidekäsityön tai taideteollisuuden tuote taikka ilmetköönpä se muulla tavalla. (Tekijänoikeuslaki, 1§. 24.3.1995/446)

Tekijän oikeus teokseensa syntyy sen luomishetkellä, eikä tekijänoikeuksien saamiseksi tarvitse tehdä mitään erityistä. Kuitenkin internet-aikana faniteosten lataaminen yleisölle on helppoa, samoin internetissä eri kulttuurien ja maiden kansalaisten kohdatessa syntyy eri maiden lakien ja käytäntöjen sekoitus. Jonkinlainen käytännön peruseriaate faniteosten laillisuudesta ja laittomuudesta internetissä kuitenkin on olemassa, ja fanit tietävät tämän hyvin. Faniyhdistykset toimivat ikään kuin toistensa vahveina. Usein fanit vetoavat teosten muokkaamista koskeviin lakipykäliin. Suomen laistakin tällainen pykälä löytyy.

4 § Sillä, joka on kääntänyt teoksen tai muunnellut sitä tahi saattanut sen muuhun kirjallisuus- tai taidelajiin, on tekijänoikeus teokseen tässä muodossa, mutta hänellä ei ole oikeutta määrätä siitä tavalla, joka loukkaa tekijänoikeutta alkuperäisteokseen. (Tekijänoikeuslaki, 4§. 14.10.2005/821)

Fanit tekevät ikään kuin muunneltuja teoksia, eivätkä he suurimassa osassa tapauksista saa siitä mitään etua, joka loukkaisi alkuperäistekijän oikeuksia. Tämä pykälä takaa myös sen että fanitaiteilijallakin on tekijänoikeus omaan kuvaansa. Usein fanit tekevät teoksensa yhteydessä selväksi kuka hahmojen tekijänoikeudet omistaa, ja mainitsevat myös ettei heillä ole asian suhteen mitään vaatimuksia tai tarkoitusta loukata tekijänoikeuksia.

3.4 Faniteosten vastaanottaminen tekijöiden keskuudessa

Alkuperäisteosten tekijöiden keskuudessa fanien tekemien kirjoitusten ja taiteen vastaanottaminen on ollut alusta asti melko vaihtelevaa. Jotkut tekijät pitävät fanitaiteesta, ja jopa rohkaisevat sitä – toiset taas ovat hyvin mustasukkaisia hahmoistaan, eivätkä salli minkäänlaista fanitoimintaa ja uhkailevat faneja jopa oikeustoimilla. Tä-

mä on kuitenkin harvinaisempaa, sillä useimmiten fanien kiihkeys ja luovuus koetaan imartelevana ja erityisesti fanitaidetta joko rohkaistaan tai siihen jätetään kohteliaasti puuttumatta. Esimerkiksi Harry Potterin luoja J.K. Rowling on kertonut pitävänsä kovasti faniensa tekemistä taideteoksista, kunhan niissä ei esiinny alaikäisten välistä seksiä. Rowling on kuitenkin puuttunut esimerkiksi tarinoistaan tehdyn internetistä löytyvän fanitietokirjan printtiversion julkaisuun (Tvtropesin www-sivut, 2014)

Jotkut kirjailijat, esimerkiksi vampyyrikirjoistaan tunnettu Anne Rice, sekä fantasia-kirjailija Robin Hobb ovat tulleet fanien keskuudessa tunnetuksi siitä, että he ovat suhtautuneet varsinkin fanifiktioon hyvin kielteisesti ja vaatineet fanejaan lopettamaan sen kirjoittamisen. Fanitaide ei kuitenkaan saa läheskään yhtä usein vastaavaa tuomitsevaa reaktiota ehkä sen takia, että se on visuaalinen tuote, joka perustuu usein alkuperäistarinoihin ja poikkeaa kategoriana fanien tekemästä kirjoitetusta tekstistä. (Fanloren www-sivut, 2015)

3.5 Faniteosten myyminen

Faniteoksen tekijän noustua suureen suosioon kanssafanien keskuudessa, saattaa houkutus töiden myymiseen kasvaa. Paikkoja joissa faniteoksia saatetaan myydä, ovat fanien järjestämät konventiot ja erityisesti niiden taidekujat. Myyntipaikkana toimivat myös sosiaalinen media sekä erilaiset nettikaupat. Niille faneille, jotka tekevät teoksia sellaisista hahmoista ja tarinoista, joiden tekijänoikeudet ovat jo rauenneet, ja jotka kuuluvat niin sanottuun Public Domainiin, tämä ei tuota ongelmia. (Fair Usen www-sivut, 2014) Esimerkkejä Public Domainiin kuuluvista hahmoista ovat muun muassa Robin Hood, Zorro, Dracula ja omassa zinessäni päähenkilönä oleva Sherlock Holmes (Comicvinen www-sivut, 2014) Tekijänoikeushuolia ei zinelläni siis ole.

Kuitenkin suuri osa fanitettavista kohteista on edelleen tekijänoikeuksien alaisia, ja täten näillä hahmoilla ja tarinoilla rahan tienaaminen on jokseenkin arveluttavaa. Kuitenkin fanien välillä liikkuvat rahamäärät ovat melko pieniä summia, joten pohdittavaa riittää siitä onko tähän puuttuminen todella kannattavaa. Myytäviä faniteoksia tehdään kuitenkin melko pieniä määriä vain tietyille käyttäjäkunnalle.

Suomalainen anime- ja mangakulttuuriin keskittynyt fanikonventio Desucon ohjeistaa taidekujalle myyntipöytään meneviä taiteilijoita tällä tavalla:

Fanart: Fanitaiteen myyminen on sallittua niin kauan kuin oma käsiala näkyy tuoksessa. Ethän myy suoria kopioita lähdemateriaalista tai läpipiirrettyjä kuvia!

K-18 -materiaali: Alaikäiset eivät saa myydä eivätkä ostaa K-18 materiaalia. Pidä kyseiset työt kansiossa tai jotenkin peitettynä. Olet itse vastuussa siitä kuka ostaa tai selaa kyseisiä töitä. (Desuconin www-sivut, 2014)

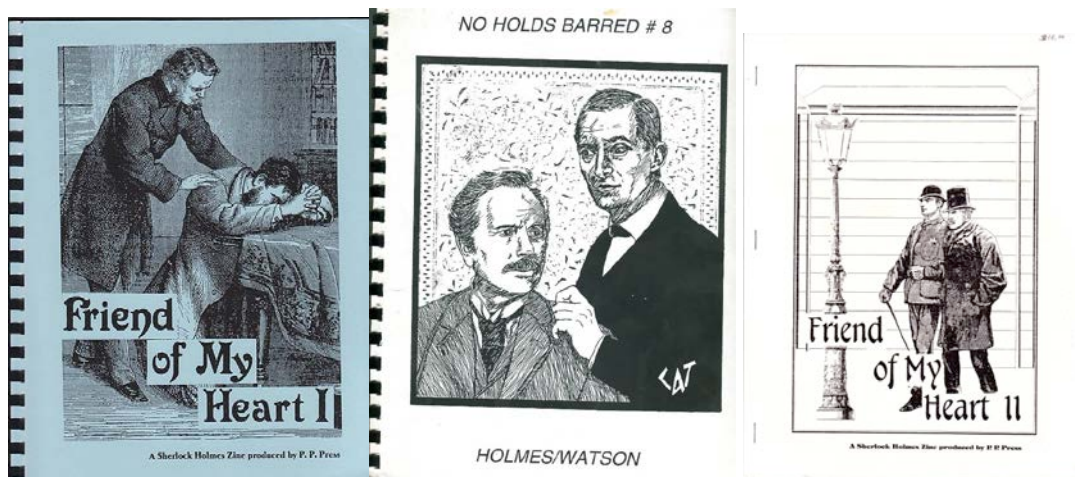
Toinen konventio roolipeli – ja animecon Tracon taas ilmaisee asian näin:

Vastuu tuotteista kuuluu ensisijaisesti niiden tekijälle. Fanartin myyminen on sallittua, mutta toisten töistä tehtyjen kopioiden luvaton myyminen on ehdottomasti kielletty. Esimerkiksi töihin joissa on käytetty mallia, tulee olla alkuperäisen kuvan omistajan lupa myydä kuvaa johon on otettu mallia hänen kuvastaan (Traconin www-sivut, 2014)

4 HOLMESZINE-PROJEKTIN KULKU

4.1 Idean synty

Idea fanzinen keräämisestä lähti lainattuani englantilaiselta faniystävältäni vanhoja Holmes/Watson-aiheisia zineja, joita on tehty silloin, kun internetaika ei vielä ollut kunnolla alkanut, mutta Holmes-fandom oli uuden filmatisoinnin ansiosta jälleen aktiivinen. Kyseiset zinet sisältävät 1990-luvulla kirjoitettuja Granadan Holmes-tv-sarjan sekä Sherlock Holmes-kaanonin innoittamia slash-tarinoita ja runoja. (Kuvat 2, 3 ja 4) Verrattuani kyseisiä zinejä nykyään lähinnä internetissä toimivaan fandomiin, heräsi ajatus nykyaikaisen zinen keräämisestä. Koska uusimman 2010-luvulla tapahtuneen Holmesin suosioaallon myötä on Suomeenkin ilmestynyt pieni, mutta tiivis kaanon-faniryhmä, ajattelin suomalaisten fanien tekemien teosten kokoamisen olevan hauskaa ja ajankohtaista. Konkreettisesti kirjassessa on mielestäni jotakin viihdyttävää ja se on myös internetiä pysyvämpi tapa säilyttää tarinoita ja kuvia.

Kuvat 2, 3 ja 4. – Holmes/Watson – fanzinejen kansia, 1993-1995

Näiden zinejen, sekä viime vuosina Turussa toimintansa perustaneen akateemisen Sherlock Finland ry:n innoittamana ryhdyin tekemään omaa fanzinea. Kyseisellä yhdistyksellä on myös oma Holmesiini-fanzine, jota käytin inspiraationa (Kuva 5). Se on ainakin oman tietoni mukaan ensimmäinen ja ainoa suomenkielinen Holmes-fanzine, oman lehteni lisäksi.

Kuva 5. Sherlock Finland ry:n ensimmäinen fanzine.

Tähän projektiin osallistuivat itseni lisäksi englantilainen ystäväni, jonka nimesin zineä varten kunniasuomalaiseksi, sekä useat fandomin kautta tuntemani toiset suomalaiset fanit. He kaikki tutkivat Holmesia, sekä tekevät fanitaidetta ja fiktiota. Kokemukseni mukaan suomalaisten tekemät fanituotokset ovat erittäin taidokkaita, jo-

ten tiesin mahdollisesta zinestäkin tulevan laadukkaan. Fanzinelleni annoin nimeksi ”Tohtori Watsonin salainen fanilehti”, koska se oli mielestäni humoristinen ja kuvaava nimi ja kiinnittää mahdollisesti fanien huomion.

4.2 Materiaalin kerääminen

Materiaalin keräämisen käytin runsaasti sosiaalista mediaa, sekä sähköpostia. Kokosin listan kaikista tuntemistani suomalaisista kaanon-Holmes-faneista, ja otin heihin yhteyttä. Vältin tarkoituksella BBC-fanien keräämistä zineen, sillä heitä on niin paljon, ja halusin zinen keskittyvän perinteseen kirjoista tutun Sherlock Holmesiin. Tapasimme usean fanin kesken Helsingissä joulukuussa 2014, jolloin keräsin sähköpostiosoitteita. Loput yhteystiedot keräsin sosiaalisesta mediasta, jossa apuvälineenä käytin pääasiassa twitteriä, taidesivusto deviantArtia ja Skypeä.

Suomalaisilla Holmes-faneilla ei ole pysyvää ja usein käytettyä foorumia internetissä, joten fanit ovat levittäytyneen sosiaalisessa mediassa. Kyselin myös muilta faneilta tuntevatko he toisia faneja, jotka haluaisivat ottaa osaa zineni tekemiseen ja sain tällä tavoin pari uutta osallistujaa. Osallistujia zineen kertyi yhteensä neljätoista. Ohessa sähköposti, jolla keräsin suuren osan materiaalista.

Moikka,

Olen keräämässä aineistoa Opinnäytetyöhöni (Satakunnan AMK, Viestintä), jonka aiheena on Sherlock Holmes-fanzine. Olisi mahtavaa, jos voisit kerätä suomalaisilta Holmes-faneilta materiaalia siihen, ja te olette kaikki ketkä tunnen - sanokaa vaan, jos tiedätte vielä lisää canon Holmes-faneja (ei haittaa jos tykkää muustakin, kuhan ei oo pelkästään BBC-fani.)

Tässä hieman tietoja, mitä voi ottaa huomioon.

- 1. Tarvetta ei ole tehdä mitään uutta materiaalia, teillä kaikilla kun varmaan on jo jotain, mutta toki saa tehdä uuttakin.*
- 2. Kaikilta sallittu taide/fiktio/muut kirjoitukset, kuten esitelmät, tieteelliset artikkelit yms./ ihan mitä vaan. Saa olla muusta kuin canonista, mutta canonista suositaan.*
- 3. Ei tarvitse pelätä jos aiheenne on slashia, mutta zineen ei ehkä tule ihan rankimpaa materiaalia.*

4. Tästä tulee noin A4-kokoinen tai pienempi, mahd. värillinen. Kiva olisi jos lähettäisitte esim. 1-3 sivua per henkilö.

Deadline hemikuun lopussa. Kysykää jos tulee jotain.

T: Elina

4.3 Muiden osallistujien kommentteja

Projektin edetessä tapasin muutaman faniystäväni henkilökohtaisesti, ja kävimme myös keskustelua zineistä Skypen välityksellä. Otin ylös muutamia kommentteja projektistani heidän näkökulmastaan.

Paljon taidetta ja suomenkielistä fiktiota lähettänyt nimimerkki Jossujb sanoi näin:
Alkuun ajatuksessa fanzinesta suomeksi oli sopiva annos kivaa patrioottisuutta, kun fanilehtiä nyt on tehty vaikka kuinka paljon eri fandomeista englanniksi, mutta hyvin vähän muilla kielillä.

Jotenkin muiden kuin englannin käyttäminen faniympyröissä on joidenkin ihmisten mielestä niin epäcoolia. Minusta suomi on hieno kieli ja meillä on paljon ja riittävästi Sherlock-faneja omasta takaa että se on ihan asiallista vetää kotiin päin.

Englantilainen ystäväni nimimerkki Spacefall, jolta sain lainaksi vanhoja englanninkielisiä Holmes - zinejä taas sanoi näin:

This zine has reminded me of what physical fanzines have to offer, even as fandom increasingly takes place online. Holmes fandom is known for producing physical printed material dedicated only to articles or fiction, but the pleasure in a zine like this is the way it gives equal status to articles, stories, cartoons, painting, humour, and decoration. It's a really nice reflection of the kinds of shared creation that make up fandom.

5 ZINEN GRAAFINEN SUUNNITTELU

5.1 Zinen yleisilme

Koska zineissä on perinteisesti ollut kotitekoinen ja käsintehty tyyli, johon voi yhdistää esimerkiksi käsialalla kirjoitettua tekstiä, erilaisia kynällä tehtyjä huomautuksia, tarroja, tussia tai vaikka saksilla leikkaamista (Todd & Watson 2006, 12), ajattelin toistaa tätä ajatusta myös omassa fanilehdessäni. Päätin kokeilla tehdä zinen täysin kotikutoisesti ja käsivoimin käyttäen apuna väritulostinta, saksia ja nitojaa. Zinestä tulisi A5-kokoinen, sillä tulostamista ajatellen se on taloudellisin ja kätevin vaihtoehto.

Taittotyötä tehdessäni huomasin, ettei minulla kuitenkaan ole kenties tarpeeksi ”anarkistista” otetta taittoon. Zinen aiheena oleva viktoriaaninen etsivä, sekä haluni tuoda faniteokset esille selkeinä ja pääasiallisena sisältönä asettui lopulta kokeilevan ja leikkivän taiton edelle. Pyrin kuitenkin tekemään zinestä mielenkiintoisen ja huomiota herättävän, varsinkin kohderyhmää eli fanikuntaa ajatellen. Kokeillessani ensin modernimpaa otetta vaihtelun vuoksi, tuntui luonnollisemmalta kuitenkin valita kuvitus- sekä tekstielementeiksi viktoriaaniseen aikaan sopivia vaihtoehtoja tunnelmaa luomaan. Inspiraatiota hain muun muassa tuon ajan julistetaiteesta. (Grafton 2009)

5.2 Taitossa huomioon otettavia asioita

Taittokonseptini zineen oli tasapainoinen kokonaisuus kuvat ja teksti huomioonottaen. Materiaaliksi zineeni sain runsaasti tekstiä, mutta sitäkin enemmän kuvia, joten kokonaisuuden harmonisuus tuli tärkeäksi suunnittelussa. Muutamia suuria vaakatasoisia kuvia laitoin koko aukeamalle, mutta suurimman osan kuvista sijoitin yhdelle omalle sivulle tai toisen saman tekijän piirroksen kanssa samalle sivulle. Piirroskuvien ympärille tein omanlaisensa yhtenevät kehykset (Kuva 6).

Kuva 6. Aukeama, jossa fanitaidetta kahdelta tekijältä

Tekstiaukeamia zineen tuli muutama, koostuen kolmesta eri fanifiktiosta ja yhdestä artikkelista. Tekstin elävöittämiseksi pyrin lisäämään joukkoon mahdollisimman sopivan kuvan saamastani fanitaidemateriaalista (Kuva 7).

Kuva 7. Esimerkki fanifiktioita

Zinen taitossa, kuten missä tahansa taitossa otin huomioon tiettyjä asioita, vaikka omatekoisuus tuokin tiettyjä vapauksia. Tulostukseen tai painoon menevä materiaali

kannattaa kääntää CMYK-muotoiseksi, joka tarkoittaa sitä että värit toistuvat ruudulla paremmin tulostusvärejä vastaavana syaanina, magentana, keltaisena ja mustana. Kuvien on myös oltava tarpeeksi suuria resoluutioltaan painoa ajatellen. Nettiluottioin kuva kun voi olla tulostettuna lähinnä postimerkin kokoinen. (Ambrose & Harris 2008) Apunani kaikessa taittoon liittyvässä käytin Adoben ohjelmia.

Taittoa tehdessä tietyt perusasiat pätevät vapaamuotoisessa zinessäkin. Luettavuus ja selkeys olivat mielestäni tärkeitä asioita, joten sijoitin tekstit kahdelle palstalle, joka on sopiva määrä A5-kokoisessa julkaisussa. Jotta tulostetuista sivuista voisi koota vihkosena, on julkaisun sisällettävä neljällä jaollinen määrä sivuja.

Apuna yhtenevän ulkoasun suunnittelussa käytin Master-toimintoa, jonka avulla jokaiselle sivulle voi luoda samankaltaisia elementtejä, esimerkiksi kehykset tai sivunumeron. Baseline grid, eli tekstiä sitova linjasto varmistaa, että tekstit ovat linjassa verraten toisiinsa. Myös leikkuuvara on otettava huomioon kotitulostustakin suunnittelussa. Olisi epäsiistin näköistä, jos teksti jäisi liian reunaan. Kuvien asettelussa käytin hyväksi text wrap-toimintoa, joka asettelee tekstin automaattisesti kuvan mukaan. Tällöin on otettava huomioon, ettei uudelleen asettuvassa automaattisessa tekstissä tapahdu silmiinpistäviä virheitä. Esimerkkinä virheistä voidaan pitää niin kutsuttuja orporivejä tai -tavuja, eli yksittäisiä omalle rivilleen jääneitä sanan osia. (Itkonen 2007, 106)

5.3 Typografiset valinnat

Käytin zinessäni paljon suosituksiin perustuvia typografisia valintoja, sillä halusin artikkelin ja fiktion lukemisen olevan helppo ja hauska kokemus, ilman häiritseviä graafisia elementtejä. Fonttien valinnassa on hyvä ottaa huomioon luettavuus, etenkin pitkien tekstien osalta, joita zinessäni artikkelina ja fanifiktion muodossa. Painettu teksti, esimerkiksi kirjoissa on useimmiten taitettu pienaakkosin päätteellisellä antiikvalla eli niin sanotulla serif-fontilla, joka on luettavuudeltaan selkeämpi, myös pienemmässä koossa. (Itkonen 2007, 71)

Fontin pistekoon ei kannata olla fontista riippuen alle 9-12 pisteen, sillä silloin se on jo liian vaikeasti luettavaa. Tätä suuremmat pistekoot ovat käytössä otsikoissa. On hyvä ottaa pari koetulostusta taittotyön aikana testimielessä, sekä kuvien värien, että fonttien koon tarkistamisen vuoksi. Tekstin rivivälin on ahtauden välttämisen vuoksi suositeltua olla pari numeroa pistekokoa suurempi (Itkonen 2007, 83-85) Valitsemani fontit olivat suurimmalta osalta vahvapäätteisiä antiikvoja, jotka tulivat muotiin 1800-luvun puolella välissä (Itkonen 2007, 41), eli Sherlock Holmesin kirjoittamisen aikaan, sillä viktoriaanisen tunnelman luomisessa nämä fontit olivat luonnollisestikin hyviä.

Century (Kuva 8) on laaja kirjainperhe 1800-luvun lopulta. Sen muodot ovat mahdollisimman avoimia, eikä painoväri pääse tukkimaan ahtaita kohtia tekstissä. Se ei sisällä ohuita viivoja. (Itkonen 2007, 41-43)

ABCDEFGHIJKLM
NOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklm
nopqrstuvwxyz
1234567890

Kuva 8. Century-fontti

Cheltenham on alun perin myös 1800-luvun lopulta, mutta nykyään siitä on suosittu 1970-luvun lopun ITC-Cheltenham (Kuva 9). (Itkonen 2007, 42)

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÀÁÊ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
&1234567890(\$£.,!?)

46

Kuva 9. ITC-Cheltenham-fontti

5.4 Kannen suunnittelu

Holmes-zinen kannta miettiessäni suunnittelin ensin piirtäväni oman kansikuvan, johon tein luonnoksia. Luonnos oli sarjakuvamainen ja pääosassa oli tohtori Watson (Kuva 10).

Kuva 10. Kansiluonnos fanzineen

Päädyin kuitenkin kuvalliseen ratkaisuun, johon monet muutkin Holmes-julkaisuja tekevät päätyvät. Sidney Paget (1860-1908) - niminen Sherlock Holmes-tarinoiden kuvittaja, jonka kuvituksia julkaistiin tarinoiden kirjoittamisen aikaan lehdissä, on nimittäin fanien keskuudessa niin tunnettu, että hänen tekemänsä kuva minkä tahansa julkaisun kannessa kiinnittää heti huomion. Paget-kuvitukset ovat muutenkin erinomaisia ja tunnelmaltaan ytimeen iskeviä. (Doyle & Crowder 2010, 171) Tämän zinen kanteen valitsin hänen yhden piirustuksensa originaalin, jossa Holmes ja Watson lekottelevat olohuoneessaan laiskasti sanomalehden lojuessa lattialla (Kuva 11).

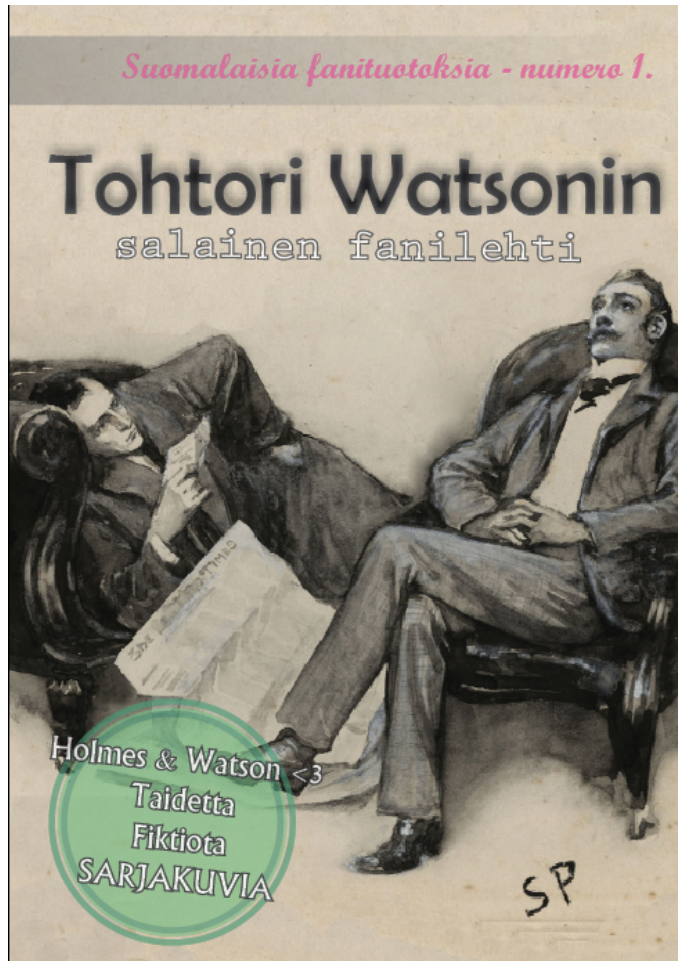

Kuva 11. Sidney Pagetin Sherlock Holmes-kuvitusta.

Tekijänoikeus tähän kuvaan on jo rauennut, sillä Pagetin kuolemasta on jo yli 70 vuotta, ja katsoin että voin täten käyttää sitä. Suomen lain mukaan tekijänoikeus ei lakkaa tekijän kuollessa, vaan se on voimassa, kunnes 70 vuotta on kulunut tekijän kuolinvuodesta (Tekijänoikeuslaki 43 §, 22.12.1995/1654). Muokkasin kuvaa jonkin verran siten, että molemmat hahmot mahtuisivat kanteen.

Kannen teksteihin pätee sama kuin sisällönkin teksteihin, eli pyrin luomaan viktoriaanista tunnelmaa fonttivalinnoillani. Tekstin sisältöön liittyvillä valinnoissani kiinnitin huomiota fanzinessä olevan materiaalin kuvaamiseen, sekä tekstien näkyvyyteen ja huomion herättämiseen, mutta myös huumoriin. Fanzine ei kuitenkaan ole

mikään ylenpalttisen vakava teos. Valmiista kannesta pyrin siis tekemään puoliksi vakavan historiallisen Holmes-kuvan avulla, mutta samalla humoristisen liittämällä kuvan aiheen zinen vapaamieliseen sisältöön, sekä käyttämällä nykyaikaista kirjoitusasua kannen teksteissä (Kuva 12).

Kuva 12. Lopullinen zine-kansi

6 YHTEENVETO

Fanzine-projektin avulla toteutin jo pitkään hautuneen ajatukseni ja toiveeni suomalaisten fanien yhteistuotannosta. Tavoitteeni fanikunnan yhdistämisestä toteutui täten jo suunnitteluvaiheessa, sillä emme ole pitkään aikaan suunnitelleet yhdessä juuri mitään. Zineä varten tekemäni taustatutkimus oli mielenkiintoinen ja ajatuksia tuottava kokemus, joka antoi paljon vinkkejä ja inspiraatiota työhöni. Taittotyö aiheutti

jonkin verran päänvaivaa, kun pohdin millaiseen kaavaan zineä oikein pitää tehdä. Tulisiko sen olla vapaalla kädellä tehty vai siistin kaavamainen? Lopulta tulin siihen tulokseen, että mitään kaavaa zineissä ei ole. Ne voivat olla täysin tekijöidensä oman mielen mukaisia. Muilta projektiin osallistuneilta faneilta saamani palaute oli pelkästään positiivista näyttäessäni heille lopputuloksia. Joitakin pieniä viilausehdotuksia tuli esimerkiksi fonttien suhteen, joita sitten noudatinkin, sillä kommentit olivat osuvia. Heiltä sain muun muassa palautetta siitä, ettei zinen tarvitse olla mitenkään modernin näköinen, sillä vanhanaikaisuus sopii aiheeseen.

Tekijänoikeuslakeihin oli mielenkiintoista perehtyä ja sain varmuuden siitä, että Holmes-aiheisia tuotteita saa tehdä nykyään kuka vain, sillä hahmo on niin vanha, että sen tekijänoikeudet ovat jo rauenneet. Sain myös tietää, että Holmes-aiheisia zinejä on olemassa jonkin verran, mutta ne ovat suurimmalta osin vuosikausia sitten julkaistuja, mustavalkoisia ja lähinnä tekstipainotteisia. Fanitaidetta niissä oli lähinnä kansitaiteena. Nämä zinet kuitenkin antoivat sysäkysen ja idean oman zinen tekemisestä. Vertailussa näihin zineihin oma zineni on paljon kattavampi, taidepainotteisempi ja värikäämpi, osittain koska käytössä oli nykyaikaisempaa teknologiaa. Zinen jakaminen eteenpäin internetin avulla tulee olemaan myös erilaista verrattuna vanhojen zinejen levittämiseen postissa ja konventioissa. Tällaista suomalaista fanituotokista koostuvaa zineä ole tietääkseni vielä kukaan muu tehnyt ja siksi tämä zine-projekti tuntui mielekkäältä ja tärkeältä. Vaikeinta projektissa oli materiaalin keräämiseen ja omaan työskentelyyn liittyvä aikataulut. Projekti oli kuitenkin erittäin hauska ja jatkaisin zinejen tekemistä mielelläni jatkossakin.

LÄHTEET

- Ambrose, G, & Harris, P. 2008. The Production Manual: A Graphic Design Handbook. AVA Publishing
- Comicvine. Viitattu 30.10.2014. Saatavissa www.comicvine.com/profile/elderfingolfin/lists/best-public-domain-characters/18883/
- Conan Doyle, A. 1887-1927 The Complete stories of Sherlock Holmes. Wordsworth.
- Desucon. Viitattu 30.10.2014. Saatavissa www.desucon.fi/frostbite2015/taidekujainfo
- Doyle S. & Crowder D.A. 2010. Sherlock Holmes For Dummies. Wiley Publishing, Inc.
- Fanfiction.net. Writing etiquette. Viitattu 28.4.2015. Saatavissa www.fanfiction.net/topic/50403/117089572/Writing-Etiquette
- Fanlore. Viitattu 24.4.2015. Saatavissa www.fanlore.org/wiki/Sherlock_Holmes
www.fanlore.org/wiki/Fanart
www.fanlore.org/wiki/History_of_Media_Fanzines
- Fairuse. Viitattu 30.10.2014. Saatavissa www.fairuse.stanford.edu/overview/public-domain/
- Gay Sherlock Holmes. Viitattu 24.4. 2015. Saatavissa www.gaysherlockholmes.blogspot.fi/search/label/zine?max-results=20
- Grafton, C. B. 2009. 60 Great Art Nouveau Posters. Courier Corporation
- Hills. M. 2002. Fan Cultures. Routledge
- Itkonen, M. 2007. Typografian käsikirja. Kolmas, laajennettu painos. Gummerus.
- Langley, K.S. 2009. Viitattu 28.10.2014. Saatavissa www.trickster.org/symposium/symp123.html
- Laukkanen, T. 2003. Hei, me faniudutaan. Tampereen Yliopisto
- Lichtenberg, J. 2006. Star Trek, WorldCon & Alien Romance Viitattu 24.4.2015. Saatavissa www.aliendjinnromances.blogspot.fi/2006/08/star-trek-worldcon-alien-romance.html
- Lundström, M. 2012. Shipperit salattujen tunteiden tulkkina. Vaasan Yliopisto
- Lycett, A. 2007. The Man Who Created Sherlock Holmes: The Life and Times of Sir Arthur Conan Doyle. First Free Press.

Mullaney T. 2013. The zine scene. Sarah Wenzelin haastattelu. Viitattu 24.4.2015. Saatavissa

www.articles.chicagotribune.com/2013-03-23/features/ct-prj-0324-zines-20130323_1_zine-scene-zine-collection-science-fiction

Nikunen, K. 2005. Faniuden Aika. Tampereen Yliopisto

Polasek, A. 2012. Sherlock and Transmedia Fandom: Essays on the BBC Series, Toimittanut Stein, L. & Busse K. McFarland

Redmond, C. 2009. Sherlock Holmes Handbook: Second Edition. Dundurn Press.

Tekijänoikeuslaki, 1§, 4§ ja 43§. Viitattu 29.4.2015. Saatavissa

www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404

Todd, M. & Watson E. 2006 Watcha Mean, What's A Zine?: The Art of Making Zines and Minicomics. Houghton Mifflin Harcourt.

Tracon. Viitattu 30.10.2014. Saatavissa

www.2013.tracon.fi/tapahtuma/taidekuja.html

Tvtropes. Viitattu 30.10.2014. Saatavissa www.tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/Main/FanworkBan

www.tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/Main/FanworkBan

KUVALUETTELO

Kuva 1. TACS, No Holds Barred #3 – Zinen kansikuva. 1993.

www.fanlore.org/wiki/No_Holds_Barred

Kuva 2. Friend Of My Heart I – Zinen kansikuva. 1993.

http://fanlore.org/wiki/Friend_of_My_Heart

Kuva 3. No Holds Barred #8 – Zinen kansikuva. 1995.

www.fanlore.org/wiki/No_Holds_Barred

Kuva 4. Friend Of My Heart II – Zinen Kansikuva. 1994.

http://fanlore.org/wiki/Friend_of_My_Heart

Kuva 5. Holmesiini – zine. 2014 Toimittaja Elina Karvo.

Kuva 6. Aukeama, jossa fanitaidetta kahdelta tekijältä

Kuva 7. Esimerkki fanifiktion taitosta

Kuva 8. Century-fontti

<http://www.luckymanpress.com/teach/pages/Links/Guide2Fonts.html>

Kuva 9. ITC-Cheltenham-fontti

<http://www.identifont.com/show?NI>

Kuva 10. Kansiluonnos fanzineen

Kuva 11. Sidney Paget-kuvitus

http://www.openbooktoronto.com/sherlock_holmes_study_signs

Kuva 12. Lopullinen zine-kansi